

# **Program profilaktyki**

**Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 15**

**im. Władysława Syrokomli**

**w Radomiu**

**Rok szkolny 2010/2011**

## PODSTAWY PRAWNE PROFILAKTYKI

Program Profilaktyki w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku, ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991r. (Dz. U. nr 120, poz. 526).
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78, poz. 483).
3. Prawo oświatowe:
  - Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996r. nr 67, poz. 329, tekst jednolity ze zmianami).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2009r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, (...) (Dz. U. 2009r. nr 235, poz. 1703).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 maja 2009r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych, zmieniające rozp. z 30 kwietnia 2007r. (Dz. U. z 2001r. nr 83, poz. 694).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lutego 2007r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. nr 35, poz. 222).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 marca 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 54, poz. 442).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. nr 4 poz. 17).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologicznej i pedagogicznej (Dz. U. 2003r. nr 11, poz. 114).
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. 2003r. nr 13, poz. 226),
4. Rządowy program na lata 2008 - 2013 "Bezpieczna i przyjazna szkoła",
5. Plan nadzoru pedagogicznego Mazowieckiego Kuratora Oświaty na rok szkolny 2010/2011.
6. Inne podstawy prawne działań profilaktycznych w szkole:
  - Narodowy Program Zdrowia
  - Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 1994 r. nr 111, poz. 535).
  - Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55, tekst jednolity ze zmianami).
  - Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 1997 r., nr 75, poz. 468).

## **ZAŁOŻENIA SZKOLNEJ PROFILAKTYKI:**

Program szkolnej profilaktyki to ogół działań chroniących dzieci przed zakłóceniami w rozwoju psychofizycznym oraz oddziaływań interwencyjnych, terapeutycznych i korekcyjnych w sytuacji pojawiających się zagrożeń.

Program obejmuje działania podejmowane w czasie realizowania programów nauczania w oddziałach 0, w klasach I -VI oraz działania specyficzne dla profilaktyki, a wszystkie te działania związane są ściśle z programem wychowawczym szkoły.

Program profilaktyki uwzględnia treści kształcenia dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów i jest adekwatny do charakterystycznych dla naszego środowiska problemów.

Diagnoza zachowań niepożądanych w roku 2009/2010 dokonana na terenie szkoły w oparciu o obserwację postaw i zachowań uczniów, opinie nauczycieli, rodziców i uczniów, opinię szkolnego pedagoga oraz diagnoza obejmująca środowisko lokalne (informacje od pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej) wskazały obszary problemowe, takie jak: agresja rówieśnicza, przemoc, słaba znajomość informacji dotyczących zapobieganiu uzależnieniom, negatywnego wpływu mediów i Internetu, brak umiejętności komunikowania potrzeb i radzenia sobie z trudnościami. Stanowią one punkt wyjścia zaplanowanych w naszej placówce działań profilaktyczno - wychowawczych.

Zasadniczym komponentem programu jest bezpośredni nacisk na kształtowanie określonych zachowań poprzez zapewnienie bezpieczeństwa, uczenie zachowań asertywnych, dostarczenie wiedzy na temat zagrożeń współczesnego świata, wzmacnianie poczucia własnej wartości, ćwiczenie prawidłowych sposobów komunikowania się i respektowania praw innych, ćwiczenie sposobów rozwiązywania problemów, zapewnienie wszystkim uczniom warunków rozwoju odpowiadających ich potrzebom i intelektualnym możliwościom.

Program obejmuje oddziaływania na ucznia od oddziału 0 do VI klasy. Zakładamy, że im wcześniej docierają do dzieci treści o charakterze profilaktycznym, tym większe prawdopodobieństwo internalizacji uznawanych powszechnie norm i sposobów zachowań, a tym samym ograniczenie pojawiania się zachowań niepożądanych, zagrażających bezpieczeństwu i życiu.

Na gruncie pozbawionym negatywnych wzorców i bodźców oraz będącym okazją doświadczania sukcesu można podjąć realizację wszelkich możliwych działań kształtujących osobowość dzieci, uczących jak radzić sobie w życiu, działań chroniących i uprzedzających rozwój patologii i uzależnień, działań, które zaowocują znajomością własnych możliwości psychofizycznych, odpowiedzialną postawą wobec zdrowia i życia, atmosferą wzajemnej akceptacji, bezpieczeństwa.

Ujęte w programie zadania dotyczą wszystkich przedziałów wiekowych, a treści poszczególnych zajęć prowadzący dostosowują do możliwości rozwojowych dzieci.

## **CZAS REALIZACJI:**

Rok szkolny 2010/2011

## **METODY REALIZACJI:**

- Zajęcia indywidualne
- Działania interwencyjne pedagoga
- Działania korekcyjne i terapeutyczne
- Zajęcia grupowe (aktywizujące)
- Zajęcia plastyczne
- Pogadanki
- Ekspozycja materiałów edukacyjnych (tablica informacyjna)
- Skrzynka "Problemów"
- Konkurs
- Ankiety
- Wystawy prac
- Przedstawienia
- Projekcja filmów edukacyjno - profilaktycznych
- Udział w imprezach i uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych

## **ORGANY WSPIERAJĄCE:**

- Dyrekcja szkoły
- Rada rodziców
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Pielęgniarka szkolna
- Policja
- Straż Miejska
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Radomiu

## **METODY EWALUACJI:**

- Obserwacja zmian (zachowanie w czasie przerw)
- Analiza postępów w nauce (arkusze ocen)
- Badania kontrolne w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej
- Wyniki konkursów
- Ankiety
- Ilość zgłoszeń o aktach przemocy i agresji (analiza ilościowa i jakościowa dokumentacji)
- Sprawozdania z realizacji poszczególnych programów realizowanych przez nauczycieli wychowawców

**Oddziały 0 i klasy I-III**

<b>Hasło</b>	<b>Główne cele pracy wychowawczo - profilaktycznej</b>	<b>Zadania i sposoby realizacji</b>	<b>Spodziewane efekty</b>	<b>Osoby odpowiedzialne i instytucje wspomagające</b>	<b>Termin</b>
<b>Bezpieczny uczeń</b>	Uczeń ma posiadać zdolność bezpiecznego poruszania się po drogach.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizowanie spotkań z przedstawicielami policji</li> <li>• Przygotowanie tablicy informacyjnej dotyczącej zasad ruchu drogowego</li> </ul>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zna zasady ruchu drogowego</li> <li>- potrafi bezpiecznie poruszać się po drodze</li> <li>- stosuje przepisy ruchu drogowego w praktyce</li> <li>- wie jak unikać niebezpieczeństw i jak zachować się w sytuacjach zagrożenia na drodze</li> <li>- ma zaufania do policjanta</li> <li>- pamięta ważne numery telefonów (policja, pogotowie, straż miejska)</li> </ul>	wychowawcy klas, pedagog, przedstawiciel policji	wrzesień, kontynuacja przez cały rok szkolny
<b>Promocja zdrowia</b>	Wiemy jak dbać o swoje zdrowie.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizowanie spotkań, zajęć tematycznych „Zdrowy styl odżywiania się” i pogadanki profilaktycznych, konkursów, dotyczących odżywiania i ubierania się odpowiednio do pory roku.</li> <li>• Przeprowadzenie ogólnoszkolnej akcji „Dni</li> </ul>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wie jak dbać o swoje zdrowie</li> <li>- posiada poczucie odpowiedzialności za zdrowie własne i innych</li> <li>- potrafi mówić „nie” w sytuacjach zagrażających zdrowiu</li> <li>- zna wartości odżywcze</li> </ul>	wychowawcy klas, pielęgniarka szkolna, pedagog, lekarz, nauczyciele wychowania fizycznego,	I semestr  W miarę potrzeb przez cały rok szkolny

	<p>Propagujemy zdrowy styl życia.</p>	<p>kolorowe” (dzień pomarańczowy, żółty, zielony, czerwony)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zapoznanie z czynnikami chorobotwórczymi.</li> <li>• Zapoznanie z substancjami szkodliwymi dla zdrowia (alkohol, nikotyna, narkotyki).</li> <li>• Zachęcanie do czynnego wypoczynku.</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Propagowanie postaw i zachowań zmierzających do podniesienia sprawności fizycznej i dbałości o zdrowie poprzez wycieczki, uczestnictwo w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, realizację programu „Spójrz inaczej”.</li> <li>• Udział w Festynie Rodzinnym „Żyjmy zdrowo, aktywnie i kolorowo!”</li> <li>• Udział uczniów w zajęciach na basenie, gimnastyce korekcyjnej, miejskich zawodach sportowych.</li> <li>• Zajęcia sportowo –rekreacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne w ramach świetlicy socjoterapeutycznej.</li> </ul>	<p>owoców i warzyw</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- aktywnie spędza czas wolny</li> </ul> <p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- podnosi ogólną sprawność fizyczną</li> <li>- ma wyrobione nawyki dbania o własne zdrowie i spędzania aktywnie czasu wolnego</li> <li>- nie ma wad postawy</li> <li>- pozytywnie myśli o sobie</li> <li>- rozwija sprawność fizyczną</li> <li>- świadomie dobiera programy telewizyjne</li> <li>- właściwie korzysta z komputera i Internetu</li> <li>- zna zagrożenia wynikające z przypadkowych znajomości internetowych oraz uzależnienia od cyberprzestrzeni</li> </ul>	<p>instruktorzy pływalni</p> <p>wychowawcy klas, pielęgniarka szkolna, pedagog, lekarz, nauczyciele wychowania fizycznego, instruktorzy pływalni, nauczyciele informatycy, nauczyciele bibliotekarze</p>	<p>W ciągu całego roku</p>
--	---------------------------------------	--	--	--	----------------------------

	<p>Zapobieganie agresji i przemocy w szkole</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Uczenie bezpiecznego i świadomego korzystania ze współczesnych środków audiowizualnych w tym telewizji i Internetu.</li> <li>• Organizowanie pogadanek, spotkań w życiu codziennym i sposobów obrony przed nimi.</li> <li>• Nauka konstruktywnego rozwiązywania sytuacji problemowych np.: (ćwiczenia dramowe).</li> </ul>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ma ukształtowaną właściwą postawę wobec siebie i innych</li> <li>umiejętnie analizuje różnorodne zachowania</li> <li>- przejawia postawę ograniczonego zaufania</li> <li>- odróżnia dobro od zła w życiu codziennym</li> </ul>	<p>wychowawcy klas, pedagog, policjant, wychowawcy świetlicy</p>	<p>październik w miarę potrzeb przez cały rok</p>
<p><b>Dziecko w szkole</b></p>	<p>Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Diagnozowanie przyczyn trudności edukacyjnych uczniów.</li> <li>• Usprawnianie funkcji percepcyjno- motorycznych u uczniów z deficytami rozwojowymi.</li> <li>• Wyrównywanie braków w wiadomościach i umiejętnościach uczniów poprzez zajęcia wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, logopedyczne, kierowanie uczniów na badania pedagogiczne, psychologiczne.</li> </ul>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumie konieczność wzmożonej nauki</li> <li>- stara się przewycięzać niepowodzenia szkolne</li> <li>- zna kierunek pracy nad sobą</li> <li>- ma pozytywną samoocenę oraz wierzy we własne siły</li> <li>- posiada umiejętność mówienia o problemach szkolnych</li> <li>- potrafi opanować negatywne emocje</li> </ul>	<p>wychowawcy świetlicy, nauczyciele, terapeuci, rodzice, pracownicy Poradni PP, dyrekcja</p>	<p>cały rok szkolny</p>

<p><b>Jestem przyjacielem Ziemi</b></p>	<p>Dbłość o środowisko</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zapoznanie z czynnikami zagrażającymi środowisku.</li> <li>• Zbiórka surowców wtórnych.</li> </ul>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumie potrzebę ochrony otaczającego środowiska</li> <li>- zna czynniki zagrażające środowisku</li> <li>- czuje się współodpowiedzialny za środowisko naturalne</li> <li>- segreguje odpady</li> </ul>	<p>wychowawcy klas, nauczyciele przyrody, instytucje współpracujące ze szkołą w zakresie ochrony środowiska (CEE, Radkom)</p>	<p>wrzesień, cały rok szkolny</p>
<p><b>Integracja środowiska szkolnego</b></p>	<p>Zainteresowanie rodziców problemami swoich dzieci i szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Stały kontakt z wychowawcą.</li> <li>• Udział w uroczystościach klasowych i szkolnych.</li> <li>• Opracowanie i wygłaszanie referatów dla rodziców na zebraniach dotyczących profilaktyki agresji, uzależnień i zagrożeń.</li> <li>• Udostępnienie przygotowanych referatów na temat agresji, uzależnień i zagrożeń w bibliotece szkolnej</li> </ul>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wie o wspólnym kierunku działań wychowawczo – profilaktycznych nauczycieli i rodziców</li> <li>- dąży do zaangażowania rodziców w sprawy szkoły</li> <li>- ma zwiększone poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji</li> <li>- ma poczucie więzi rodziny ze szkołą</li> <li>- wie, że rodzice i nauczyciele są kompetentni w różnych zagadnieniach</li> </ul>	<p>wychowawca, Rada Rodziców, rodzice</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>w ciągu całego roku szkolnego zgodnie z potrzebami</p>

**Klasy IV-VI**

<b>HASŁO</b>	<b>CELE</b>	<b>SPOSOBY REALIZACJI</b>	<b>OSOBY ODPOWIEDZIALNE</b>
<p>Ja w społeczeństwie klasowym i szkolnym</p>	<p>Uczniowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• starają się stworzyć przyjazną, demokratyczną atmosferę szkolną</li> <li>• nazywają własne emocje i uczucia</li> <li>• uczą się tolerancyjnych postaw i szacunku wobec poglądów, przekonań, a także tradycji innych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opracowanie i wdrożenie w życie klasy kodeksu klasy, dotyczącego funkcjonowania uczniów w grupie</li> <li>• przydzielanie funkcji klasowych, szkolnych</li> <li>• organizowanie wycieczek, wspólnych wyjść, zabaw klasowych i szkolnych</li> <li>• przeprowadzanie akcji charytatywnych</li> <li>• udział w spotkaniach organizowanych przez konsultantów romskich</li> <li>• organizowanie imprez klasowych i szkolnych z udziałem rodziców, np. Wigilia klasowa, Festyn Rodzinny itp.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wychowawcy klas</li> <li>• pedagog</li> <li>• inni nauczyciele</li> <li>• dyrekcja szkoły</li> </ul>
<p>W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo</p>	<p>Uczniowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykazują troskę o zdrowie oraz bezpieczeństwo swoje i kolegów</li> <li>• mają wyrobione nawyki dbania o własne zdrowie i aktywnego spędzania czasu wolnego</li> <li>• znają wartości odżywcze owoców i warzyw</li> <li>• znają wpływ środków uzależniających na organizm człowieka</li> <li>• rozumieją zagrożenia związane z tzw. dopalaczami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• organizowanie spotkań i pogadarek profilaktycznych</li> <li>• zorganizowanie Festynu Rodzinnego „Żyjmy zdrowo, aktywnie i kolorowo!”</li> <li>• przeprowadzenie ogólnoszkolnej akcji „Dni kolorowe” (dzień pomarańczowy, żółty, zielony i czerwony)</li> <li>• organizowanie konkursów</li> <li>• udział w przedstawieniach o tematyce profilaktycznej</li> <li>• projekcja filmów edukacyjno-profilaktycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wychowawcy klas</li> <li>• pedagog</li> <li>• inni nauczyciele</li> <li>• rodzice</li> <li>• dyrekcja szkoły</li> <li>• pielęgniarka szkolna</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• znają instrumenty prawne wykorzystywane w sytuacjach zagrożeń</li> <li>• znają miejsce udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej</li> <li>• są świadomi wpływu mediów na wzrost zachowań agresywnych</li> <li>• uświadamiają sobie zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu (kontakt z niebezpiecznymi treściami, osobami, cyberprzemoc, uzależnienie od Internetu)</li> <li>• potrafią bezpiecznie poruszać się po drodze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zorganizowanie skrzynki „problemów”</li> <li>• pogadanka na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu</li> <li>• zorganizowanie Dnia Bezpiecznego Internetu skierowanego do uczniów, rodziców i nauczycieli</li> <li>• pogadanki na temat bezpiecznej drogi do szkoły</li> <li>• organizowanie spotkań z przedstawicielami policji, straży miejskiej</li> <li>• zorganizowanie egzaminu na kartę rowerową</li> </ul>	
Zapobieganie zachowaniom niepożądanym	<p>Uczniowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumieją znaczenie pojęć: agresja, przemoc</li> <li>• umieją asertywnie zachować się wobec rówieśników</li> <li>• potrafią zastosować techniki negocjacyjne</li> <li>• uczą się konstruktywnego rozwiązywania konfliktów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• pogadanki na lekcjach wychowawczych</li> <li>• przeprowadzenie pogadank na temat agresji, przemocy, umiejętności negocjacji w sytuacjach kontaktu z takimi zachowaniami</li> <li>• ćwiczenia dramowe na lekcjach np. języka polskiego, wychowawczych</li> <li>• zajęcia o charakterze terapeutycznym (z pracownikami poradni)</li> <li>• zajęcia sportowe</li> <li>• opracowanie i wygłaszanie referatów dla rodziców na zebraniach dotyczących profilaktyki agresji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nauczyciele wychowawcy</li> <li>• inni nauczyciele</li> <li>• pedagog</li> <li>• dyrekcja szkoły</li> </ul>

## LITERATURA DO WYKORZYSTANIA:

1. **Kamińska - Buško B.** (red), Zapobieganie uzależnieniom uczniów, Warszawa 1997,
2. **Kamiński J.** (red), Problemy zagrożenia młodzieży uzależnieniem, Warszawa 1989,
3. **Cekiera Cz.**, Ryzyko uzależnień, Lublin 1994,
4. **Kosińska E.**, Rodzice a szkoła, Kraków 1999,
5. **Elliot J.**, **Place M.**, Dzieci i młodzież w kłopotcie, Warszawa 2000,
6. **Frączek A.**, **Pufal-Struzik I.**, Agresja wśród dzieci i młodzieży. Perspektywa psychoedukacyjna, Kielce 1996,
7. **Zajączkowski K.**, Nikotyna, alkohol, narkotyki. Profilaktyka uzależnień, Kraków 2001,
8. **Marek-Ruka M.**, Niepowodzenia szkolne a niedostosowanie społeczne młodzieży, Warszawa 1976,
9. **Dimoff T.**, **Carper S.**, Jak rozpoznać czy dziecko sięga po narkotyki, Warszawa 1993,
10. Praca z dzieckiem agresywnym w szkole. Zeszyty Problemowo - Metodyczne, Warszawa 1988.
11. **Gordon T.**, Wychowanie bez porażek w szkole. Warszawa 1997,
12. **Kosińska E.**, Rodzice a szkoła. Krótki poradnik psychologiczny. Kraków 1999,
13. **Szymańska J.**, Działania profilaktyczne a klimaty szkoły. W: "Remedium"2003, nr2, s.6-7.
14. **Kołodziejczyk A.**, **Czemierowska E.**, **Kołodziejczyk T.**, Spójrz inaczej. Program zajęć wychowawczo - profilaktycznych dla klas I - III szkół podstawowych. Skarżysko - Kamienna 1997.
15. **Kołodziejczyk A.**, **Czemierowska E.**, **Kołodziejczyk T.**, Spójrz inaczej. Program zajęć profilaktyczno - wychowawczych dla klas IV - VI szkół podstawowych, Skarżysko - Kamienna, 1997.

Opracował zespół w składzie:

Wioletta Pożyczka  
Izabela Kubacka  
Aneta Łabęcka-Pasek  
Ewa Frączek  
Małgorzata Januszewska  
Elżbieta Kozera